

Výzkumný ústav
lesního hospodářství
a myslivosti, v. v. i.

Lesy ostrova Guadeloupe

Seminář VÚLHM

AKTIVITY VE VZTAHU K UPLATŇOVÁNÍ INTRODUKOVANÝCH DŘEVIN V LESNICTVÍ, KRAJINÁŘSTVÍ A OKRASNÉM ZAHRADNICTVÍ

RNDr. Václav Buriánek (VÚLHM Strnady)

12. listopadu 2026, Strnady

Geografie
Gulf of Mexico
United States
Miami
Key West
The Bahamas
North Atlantic Ocean
Havana
Cuba
Turks & Caicos
Camagüey
Holguín
Dominican Republic
Merida
Cozumel
Santiago de Cuba
Mexico
Cayman Islands
Haiti
Port-au-Prince
Santiago
Puerto Rico
Virgin Islands
Anguilla
St. Martin
Barbuda
Antigua
Montserrat
Guadeloupe
Dominica
Martinique
St. Lucia
Barbados
St. Vincent
Grenada
Tobago
Trinidad
Greater Antilles
Jamaica
Kingston
Santo Domingo
San Juan
St. Kitts
Nevis
Leeward Islands
Belize
Roatan
San Pedro Sula
Guatemala
Honduras
Guatemala City
Tegucigalpa
San Salvador
El Salvador
Nicaragua
Caribbean Sea
Providencia
San Andrés
Aruba
Curaçao
Bonaire
Lesser Antilles
Windward Islands
Leeward Antilles
Margarita
Managua
Barranquilla
Cartagena
Maracaibo
Caracas
Barcelona
San José
Panama
Costa Rica
Panama City
Colombia
Venezuela
Guyana
Pacific Ocean

Základní geografické údaje

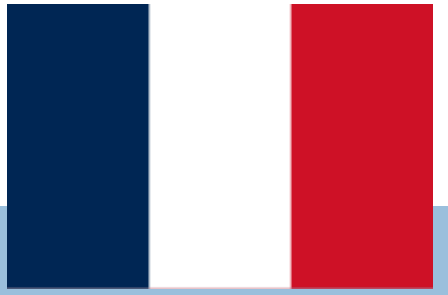

- 1628 km², 16° s.š.
- Součást Malých Antil
- Jedná se o větší dvojostrov a několik menších ostrovů v Karibském moři.
- Z geologického hlediska je západní ostrov vulkanického původu tvořený převážně čediči a andezity.
- Východní ostrov je korálového původu tvořen vápenci.

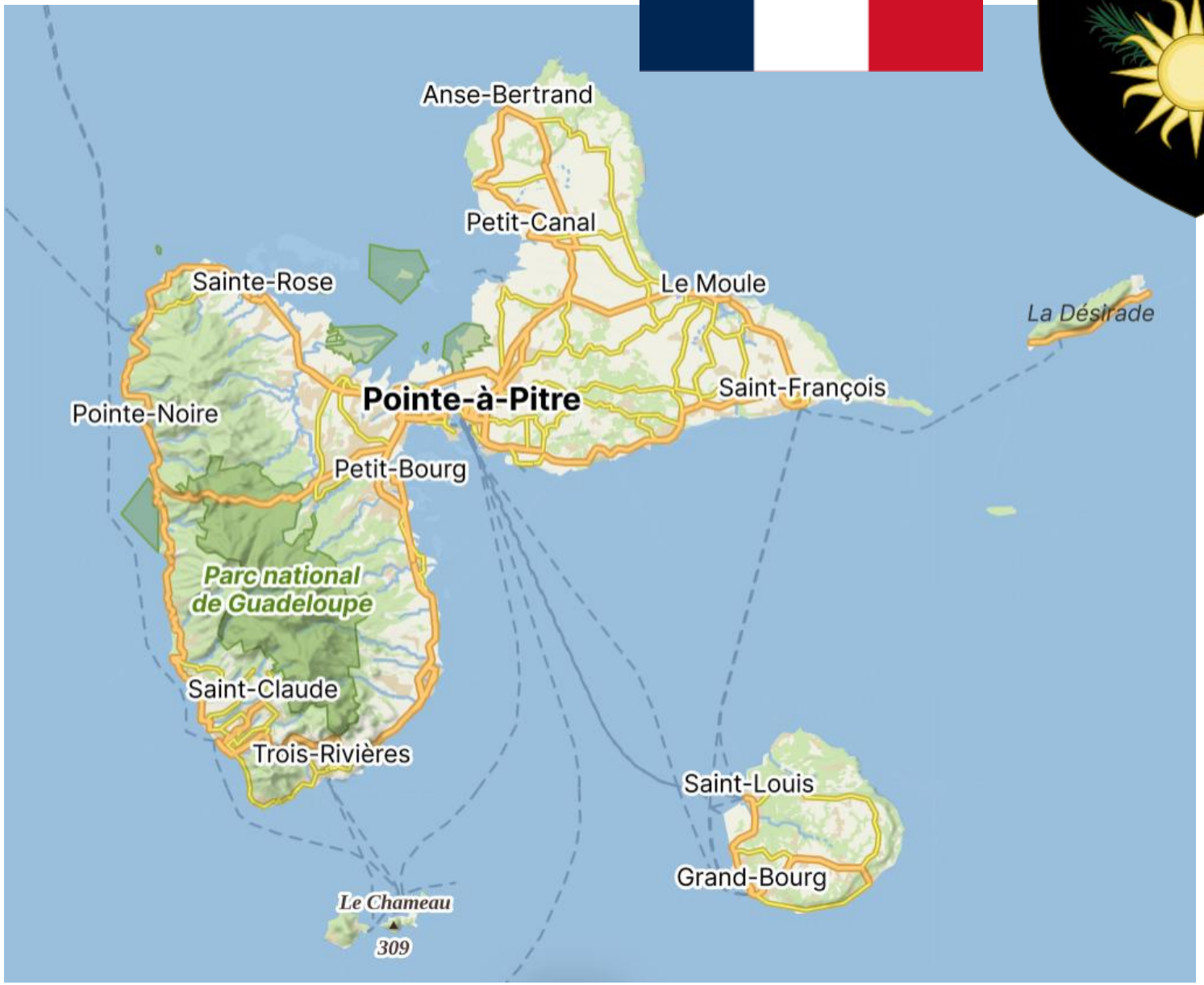

Geografie

- Východní ostrov vyplňuje převážně nížina, západní ostrov je hornatý.
- Nejvyšší horou je dosud aktivní sopka Soufriére (1467 m n. m.).
- Je nejvyšším horským vrcholem Malých Antil.
- Tato sopka vybuchla v letech 1797 a 1837, poslední erupce plynů v letech 1976-77.
- Nyní je zdrojem horkých a minerálních pramenů.

Historie, obyvatelstvo

- Počet obyvatel činí v současnosti asi 417 000, většina z nich jsou potomci afrických otroků a francouzských osadníků.
- Mísením Francouzů a otroků vznikla současná mulatská populace používající při vzájemném styku tzv. kreolizovanou francouzštinu.
- Úředním jazykem je francouzština
- Původním obyvatelstvem byli Indiáni Karibové a Arawakové, kteří toto území obývali nejméně od roku 3000 př. n. l. .
- V roce 1493 přistál na hlavním ostrově Kryštof Kolumbus, který tento ostrov pojmenoval Guadalupe podle královského kláštera Santa Maria de Guadalupe ve Španělsku.
- V roce 1635 byl Guadeloupe formálně zabrán Francií a stal se její kolonií.
- Ve 2. polovině 18. století vedeny boje s Británií, která ostrov několikrát okupovala.
- Dnes je Guadeloupe francouzským zámořským departementem a součástí EU.
- Francouzi zavedli plantážní ekonomiku a na práci přiváželi africké otroky, aby pracovali na třtinových, kávových a bavlníkových plantážích.
- Plantážní ekonomika měla trvalý dopad na životní prostředí Guadeloupe
- Velké plochy byly vykáceny pro zemědělské účely, což vedlo k odlesňování a degradaci půdy.

Klimatické poměry

- **Klima je horké tropické bez větších teplotních výkyvů během roku, ovlivňované pasáty.**
- **V nižších polohách noční teploty většinou neklesají pod 20 stupňů, denní se pohybují kolem 28-30 stupňů.**
- **Průměrná roční teplota činí 26,7 °C, srážkový úhrn činí v průměru přibližně 1232 mm.**
- **Sušší období nastává od prosince do května, vlhčí od června do listopadu, kdy také zároveň vrcholí hurikánová sezóna. Východní ostrov je výrazně sušší.**

Klimatické poměry

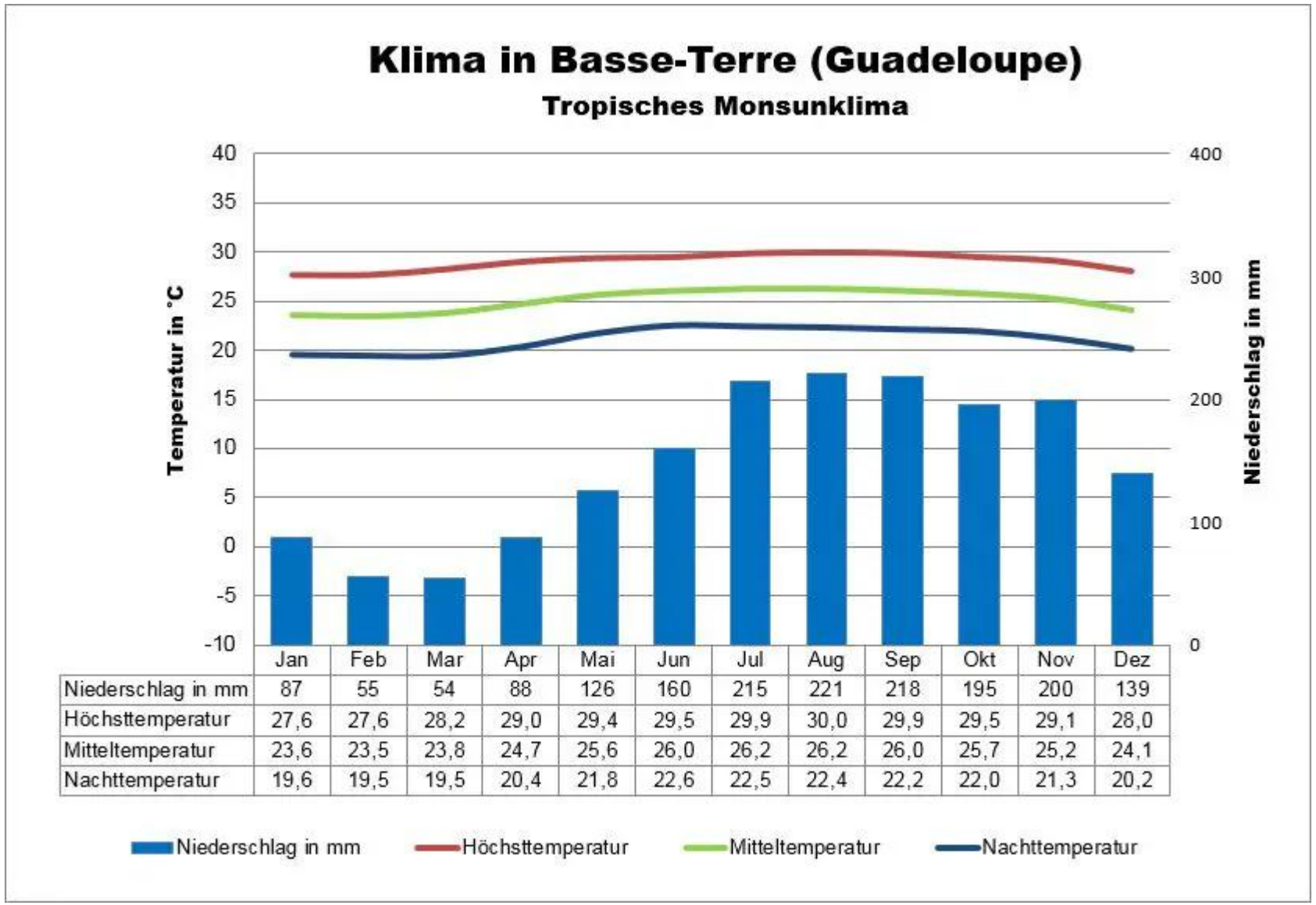

	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dez
Niederschlag in mm	87	55	54	88	126	160	215	221	218	195	200	139
Höchsttemperatur	27,6	27,6	28,2	29,0	29,4	29,5	29,9	30,0	29,9	29,5	29,1	28,0
Mitteltemperatur	23,6	23,5	23,8	24,7	25,6	26,0	26,2	26,2	26,0	25,7	25,2	24,1
Nachttemperatur	19,6	19,5	19,5	20,4	21,8	22,6	22,5	22,4	22,2	22,0	21,3	20,2

Pohyb vzdušných proudů nad ostrovem

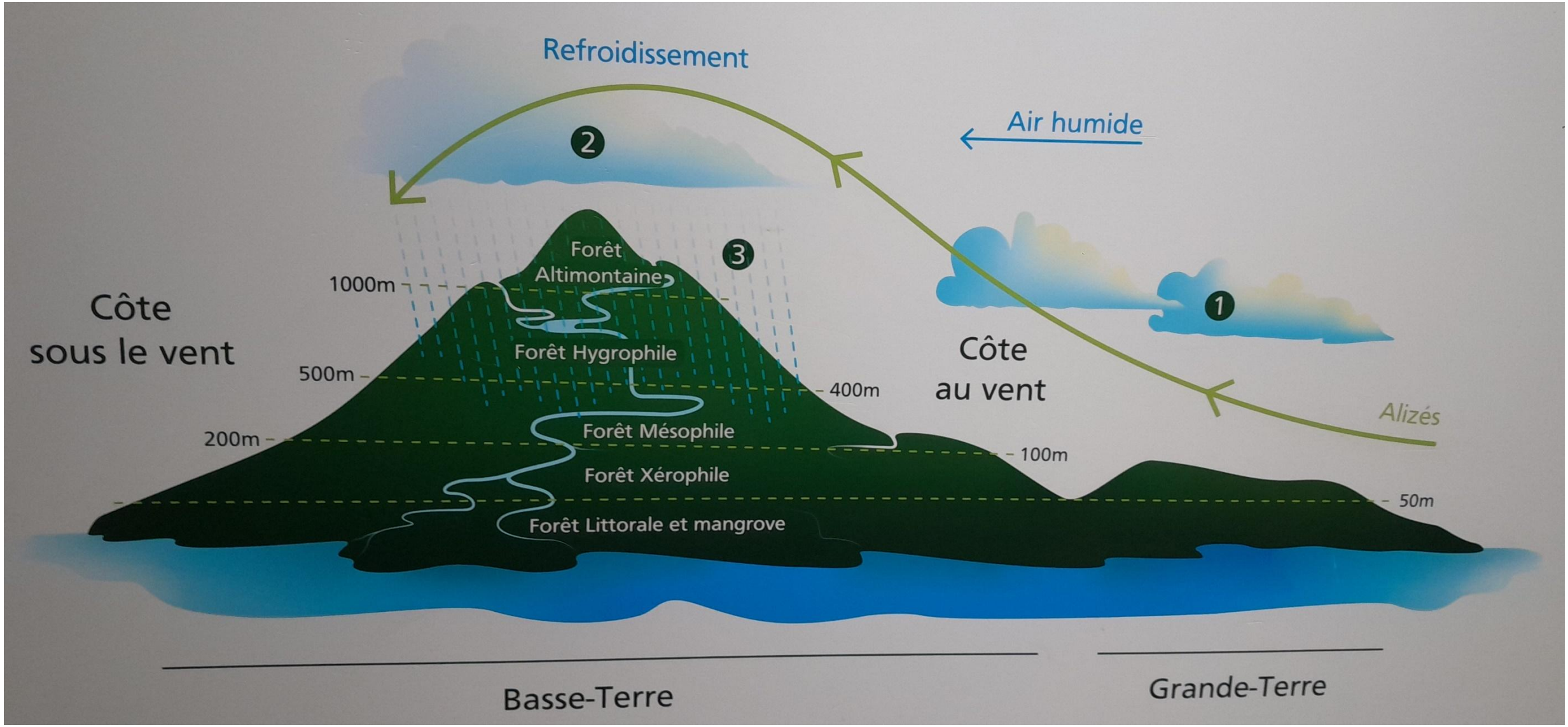

Botanické poměry

- Karibská oblast jako celek je jedním z největších světových hotspotů biodiverzity
- Z cca 13 000 rostlinných druhů je 72 % endemických
- Flóra ostrova Guadeloupe je extrémně bohatá, prolínají se v ní prvky holarktické i neotropické.
- Na tak malém území se vyskytuje na odhadem 1784 původních druhů cévnatých rostlin, z toho 30 je striktních endemitů souostroví.
- 254 druhů je v červeném seznamu ohrožených druhů, 47 druhů je zákonem chráněno.
- Kromě toho zde roste 1200 druhů zavlečených, z nichž některé mohou být invazní, ohrožujících původní flóru.
- Kvůli této hrozbě je ministerskými dekrety zakázáno zavádění nepůvodních rostlin a živočichů do přírodního prostředí.
- Zakázáno je rovněž držení, přeprava, používání nebo prodej druhů, které jsou uvedeny na seznamu invazních nepůvodních druhů pod pokutou až do výše 150 000 EUR a až tří roků odnětí svobody.
- Byla rovněž zpracována Regionální strategie týkající se invazních nepůvodních druhů na Guadeloupe na roky 2021–2030.

Botanické poměry

- **Velké bohatství biodiverzity spočívá v dřevinách (360 druhů stromů) a v kapraďorostech, jejichž počet je odhadován minimálně na 300 druhů včetně několika stromových kapradin.**
- **Hojně jsou zastoupeny liány a popínavé rostliny.**
- **Flóra obsahuje i některé evolučně starobylé typy, jako např. nahosemenný jehličnan *Podocarpus coriaceus* čeledi nohoplodovitých (*Podocarpaceae*), která je rozšířena většinou jen na jižní polokouli.**
- **Roste zde také několik druhů palem.**
- **Početně jsou bohatě zastoupeny zejména druhy tropické čeledi *Melastomataceae*, mořenovitých (*Rubiaceae)*, zázvorovitých (*Zingiberaceae*) a pryšcovitých (*Euphorbiaceae*).**
- **Z bylin jsou hojně zastoupeny např. orchideje (102 druhů). Charakteristické jsou druhy čeledi Bromeliaceae, zastoupené převážně epifytickými broméliemi a tilandsiemi.**

Botanické poměry

- Na Guadeloupe byl za účelem ochrany přírody v roce 1989 vyhlášen administrativně jeden velký národní park, zaujímající velkou část hornatého vnitrozemí západního ostrova
- Je jedním z nejlépe zachovalých tropických deštných pralesů na Malých Antilách.
- K parku patří i výjimečné přímořské oblasti se skalnatými útesy a některé mangrovové a mokřadní lesy.

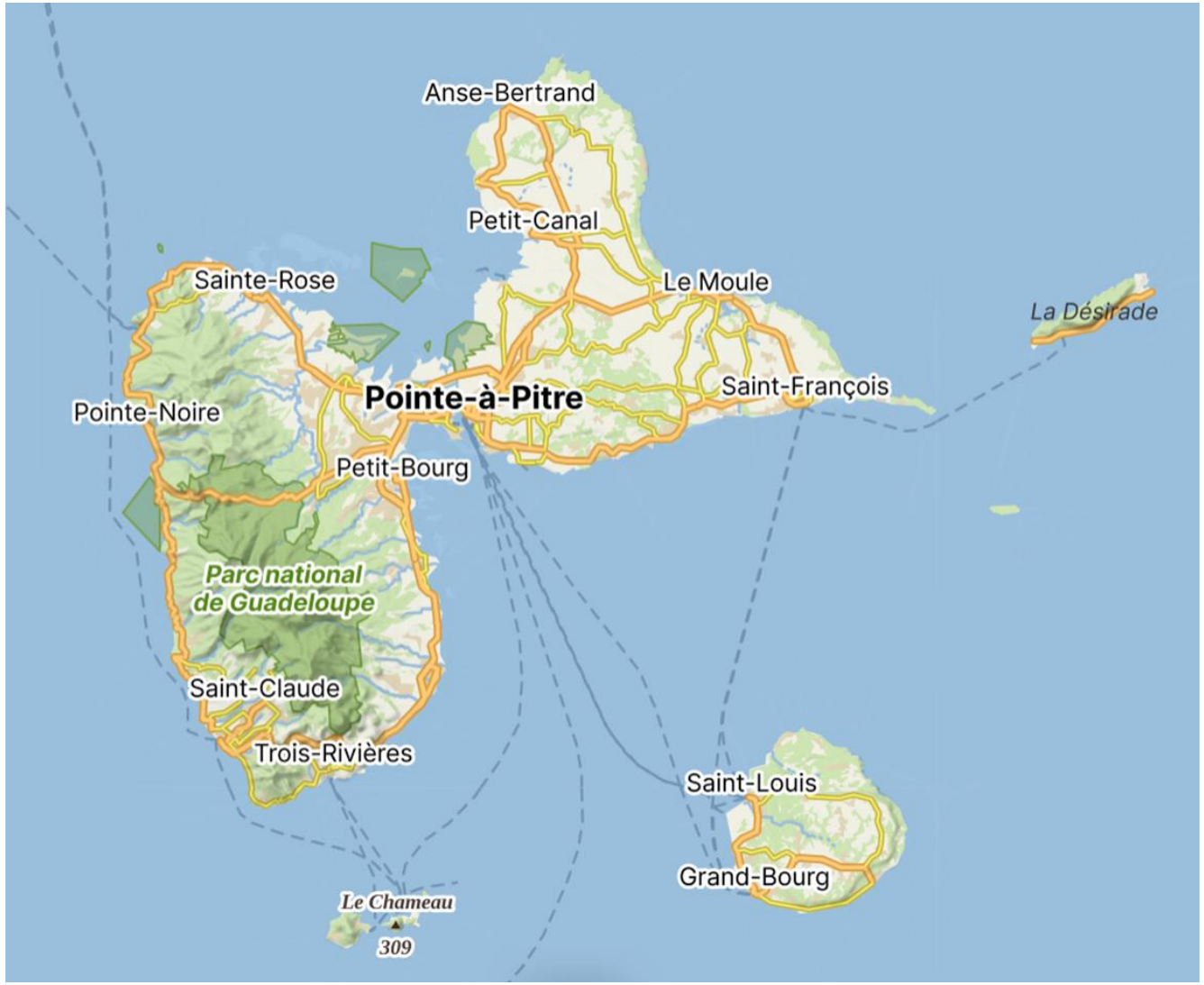

Vegetační stupňovitost

- Vegetace se dělí do několika základních skupin podle nadmořské výšky a vlhkosti:
- Mangrovy a pobřežní vegetace (úzký lem podél pobřeží)
- Xerofilní lesy (do 100 – 200 m)
- Mezofilní lesy (do 400 - 500 m n. m.)
- Tropické deštné pralesy (400 –1 000 m n. m.)
- Horské mlžné lesy (nad 1 000 m n. m.)

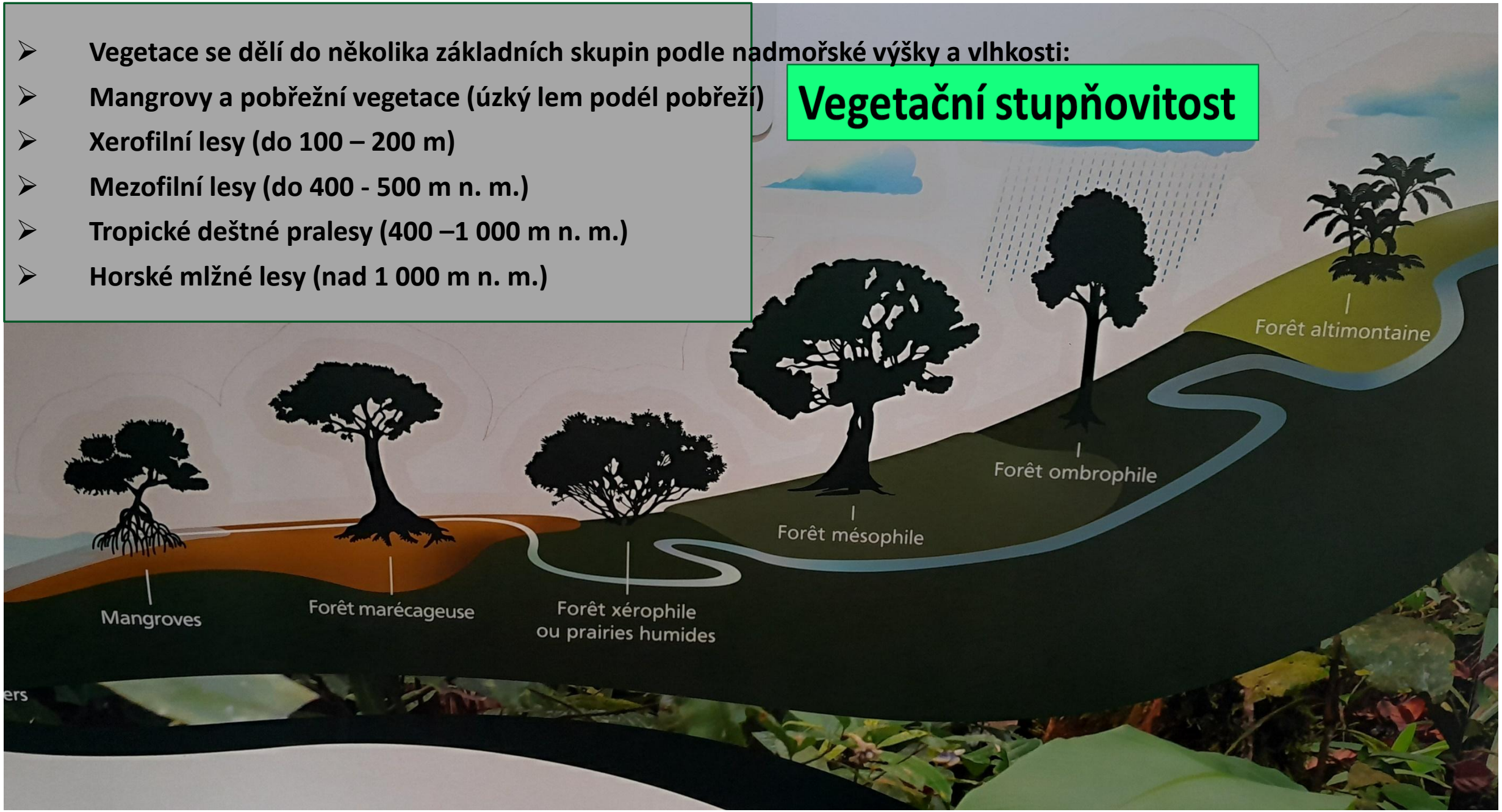

Mangrovové lesy

- **Mangrovové porosty pokrývají přibližně 25- 30 procent pobřeží, což je asi třetina původního rozšíření**
- **Celosvětově asi 16 rodů a 50 – 80 druhů**

Druhy mangrovových porostů na Guadeloupe:

Rhizophora mangle (kořenovník, červená mangrove)

Avicennia germinans (kolíkovník, černá mangrove)

Avicennia schaueriana

Laguncularia racemosa (bílá mangrove)

Conocarpus erectus (šedá mangrove)

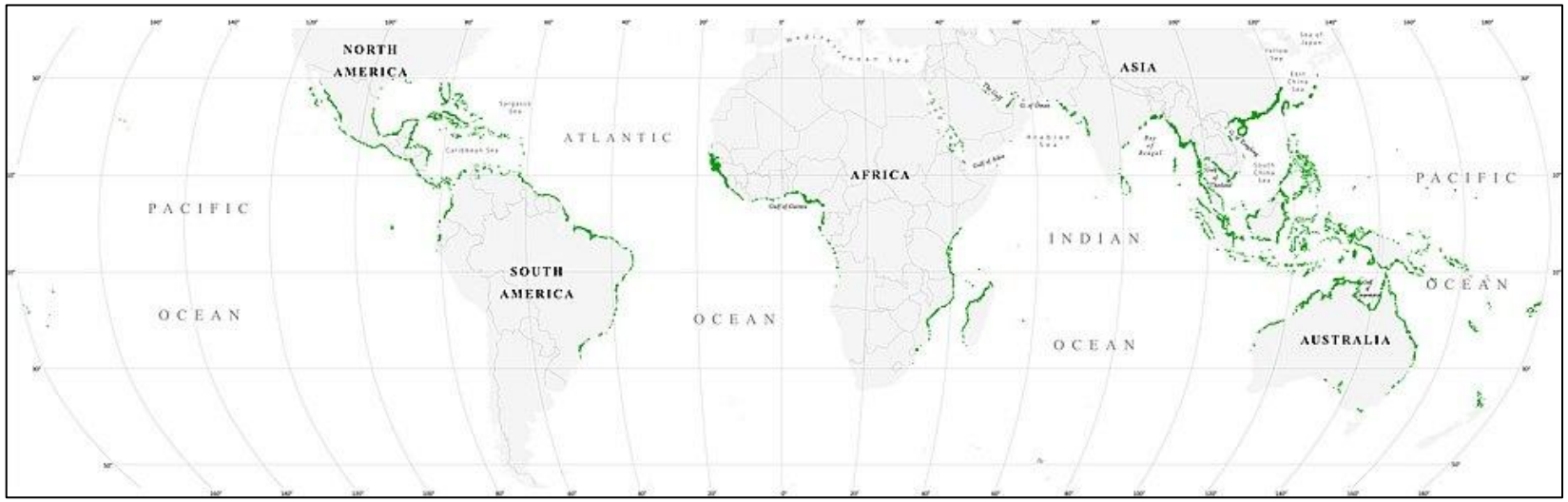

Rhizophora mangle

Avicennia germinans

➢Mangrovové lesy

- Jsou adaptovány na život ve slané a brakické vodě, na kolísání vodní hladiny a na bahnité anaerobní prostředí.
- Opěrné a dýchací kořeny (pneumatofory)
- Jsou schopny aktivně vylučovat sůl povrchem listů.
- U některých mangrovníků je častá živorodost, konkrétně klíčení semen ještě na rostlinách.
- Mají zásadní význam pro ukládání uhlíku, (mnohem efektivněji, než tropické deštné lesy), biologickou rozmanitost (biotop pro řadu vzácných a endemických druhů) a ochranu pobřeží před erozí.

Mokřadní lesy

Pterocarpus officinalis (Fabaceae)

Mokřadní lesy

Acrostichum aureum

Aechmea lingulata Bromeliaceae

Pterocarpus officinalis

Mokřadní lesy

Bignonia aequinoctialis

Pobřežní vegetace

Tabebuia heterophylla Bignoniaceae

Pobřežní vegetace

Pobřežní vegetace

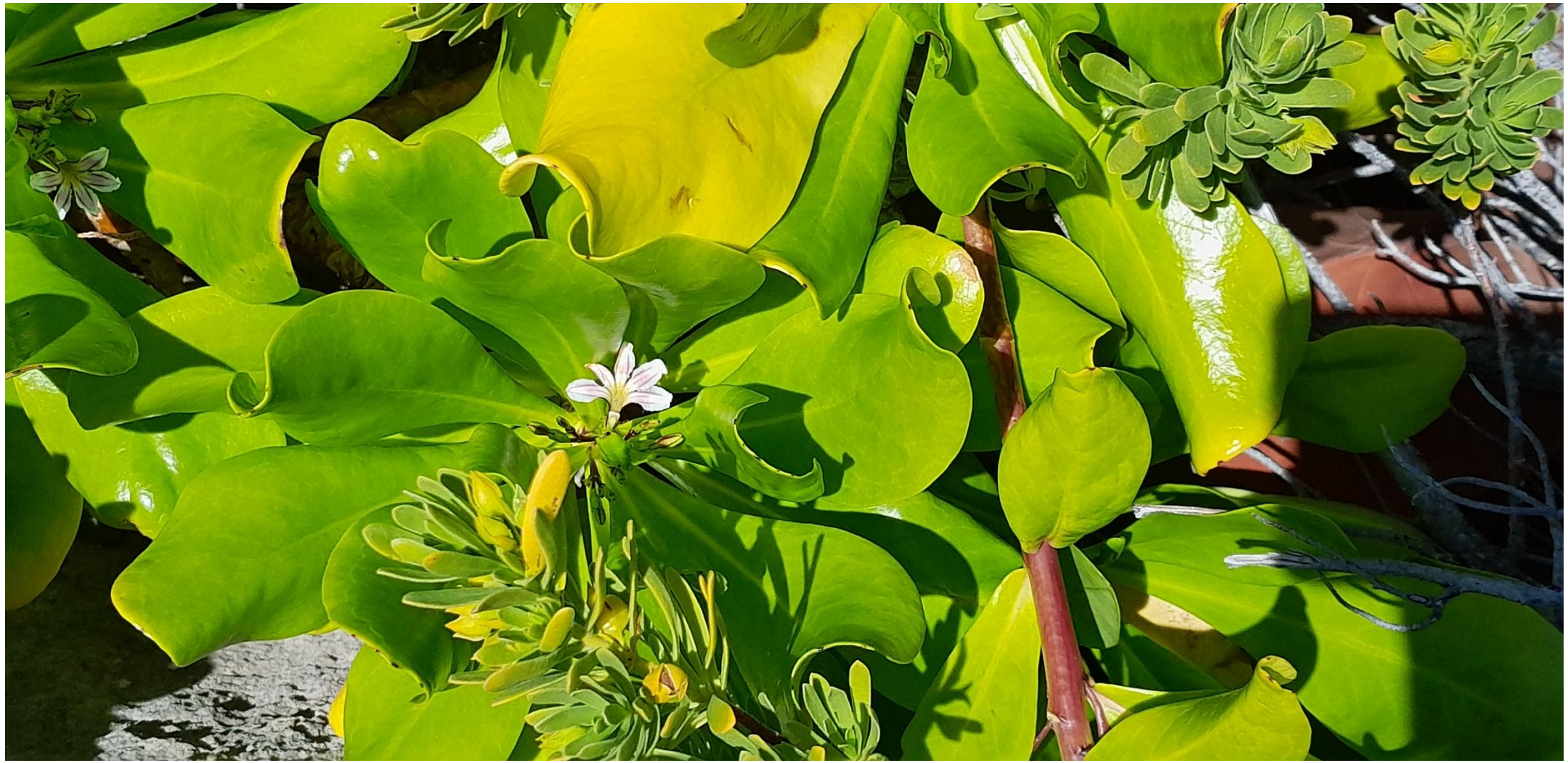

Scaveola plumieri

Pobřežní vegetace

hroznovník (*Coccoloba uvifera*), *Polygonaceae*

Pobřežní vegetace

Coccoloba pubescens Polygonaceae

Pobřežní vegetace

Thespesia populnea Malvaceae

Původní j. Asie, Súdán, na Floridě a v Brazílii invazní

Pobřežní vegetace

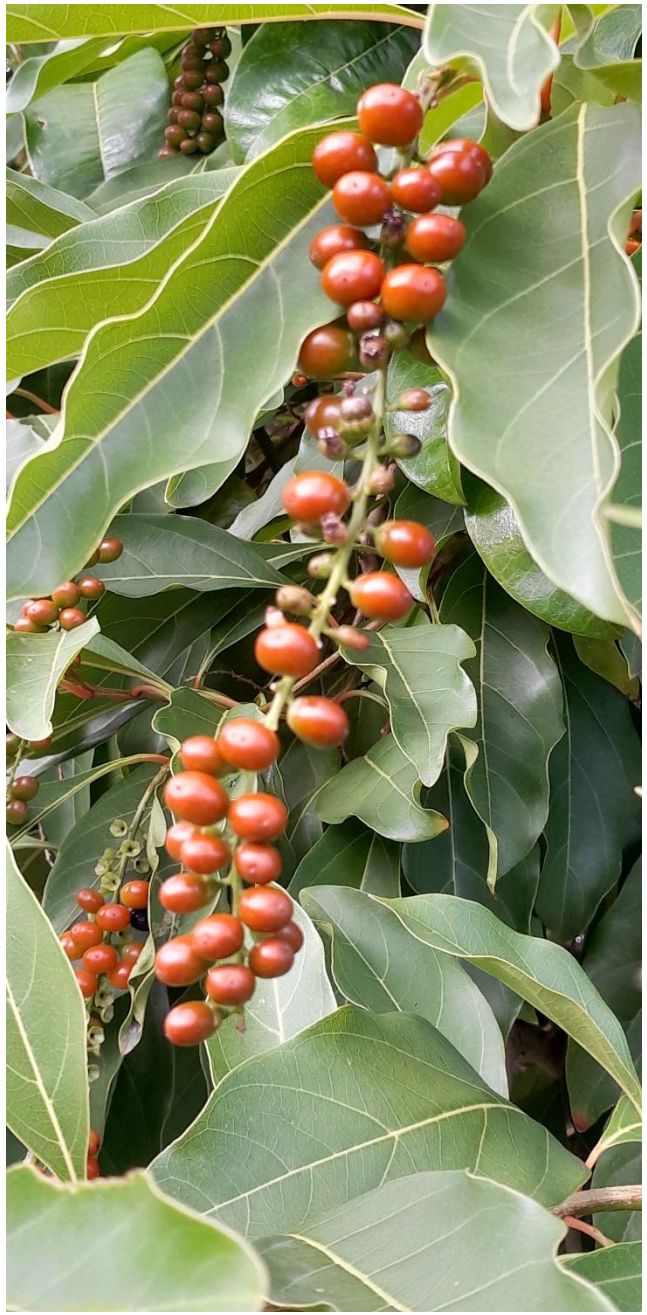

Citharexylum spinosum Verbenaceae

Pobřežní vegetace

Camonea umbellata Convolvulaceae

Pobřežní vegetace

Terminalia buceras

Pobřežní vegetace

Ardisia obovata Primulaceae

Pobřežní vegetace

Clerodendrum quadriloculare Lamiaceae

Pobřežní vegetace

Láhevník *Anonna glabra*

Pobřežní vegetace

- **Nejjedovatější strom „jablíčko smrti“**

Hippomane mancifolia Euphorbiaceae

Karibští domorodci využívali dřevo stromu k výrobě jedovatých šípů, případně tvořili jed přímo ze šťávy.

Pobřežní vegetace

Hymenocallis caribaea Amaryllidaceae

Xerofilní lesy

Nejsušší oblasti do 200 m n. m.

Xerofilní lesy

Xerofilní lesy

Vachellia macracantha

Xerofilní lesy

Vachellia macracantha

Xerofilní lesy

Leucena leucocephala

Leucaena leucocephala

- původ jižní Mexiko, Belize a Guatemala
- Během 70. a 80. let byl propagován jako „zázračný strom“ pro své mnohostranné využití.
- velmi rychlý růst až 6 m za 2-3 roky
- zdroj krmiva pro dobytek s vysokým obsahem bílkovin
- produkce biomasy, palivové dřevo
- potravina (lusky)
- vláknina pro papírenský průmysl k výrobě buničiny
- dnes patří mezi 100 nejhorších vysoce invazních druhů
- tvoří husté houštiny, které vytlačují veškerou původní vegetaci

Leucéna bělohlavá (Leucaena leucocephala) - Fabaceae

Xerofilní lesy

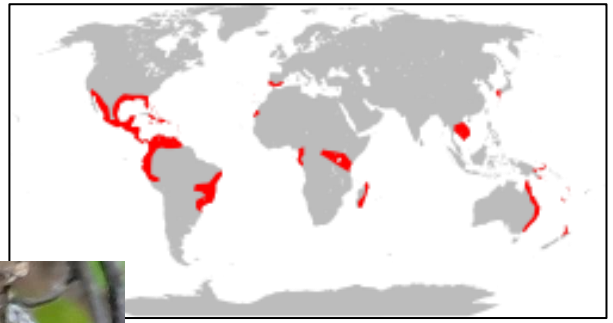

Lantana involucrata

Lantana camara

Xerofilní lesy

Canella winterana

Xerofilní lesy

Erithalis fruticosa Rubiaceae

Xerofilní lesy

Croton flavens Euphorbiaceae, endemit Antil

Xerofilní lesy

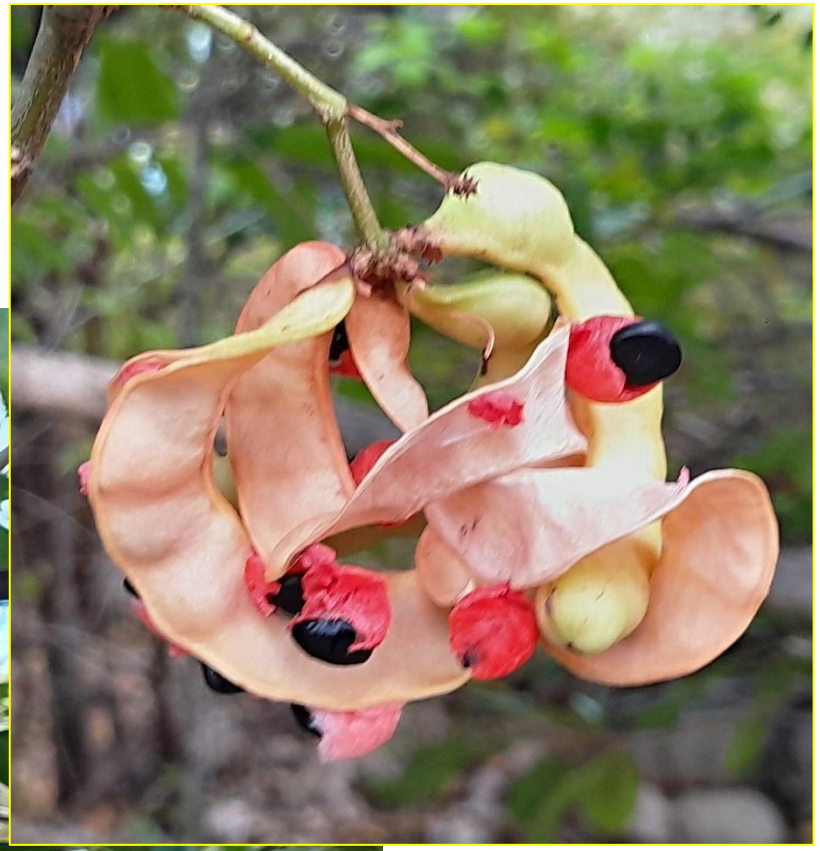

Pithecellobium unguis-cati

Xerofilní lesy

Conocarpus erectus Combretaceae

Xerofilní lesy

Morisonia cynophallophora Capparaceae

Xerofilní lesy

Chamaecrista glandulosa Fabaceae

Xerofilní lesy

Euphorbia tithymaloides

Mezofilní lesy

do 400-500 m n. m

Mezofilní lesy

Mezofilní lesy

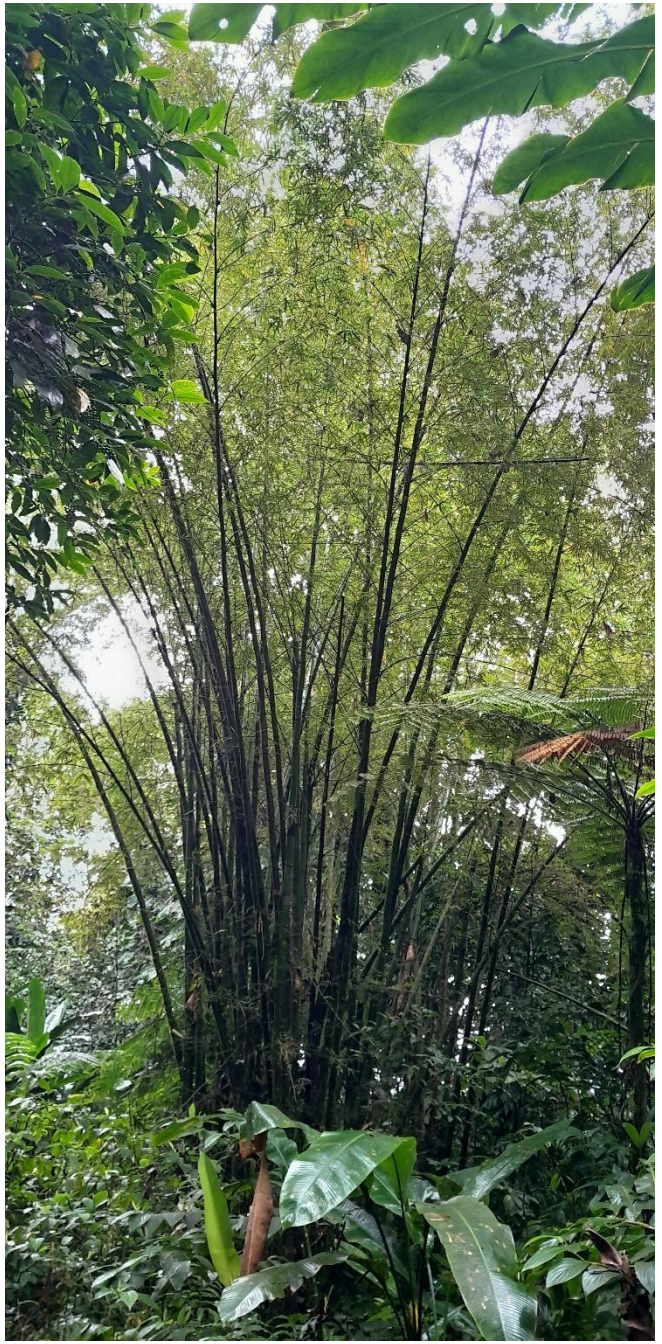

Bambusa vulgaris

Mezofilní lesy

Ficus sp.

Cecropia schreberiana Urticaceae

Mezofilní lesy

druhy čeledě *Meliaceae* (*Swietenia mahagoni* a *Swietenia macrophylla*)

introdukované

Hura crepitans
Euphorbiaceae

Zanthoxylum martinicense
Rutaceae

Mezofilní lesy

Acrocomia aculeata

Mezofilní lesy

Coccothrinax barbadensis

Niphidium crassifolium

Mezofilní lesy

Coccothrinax barbadensis

Mezofilní lesy

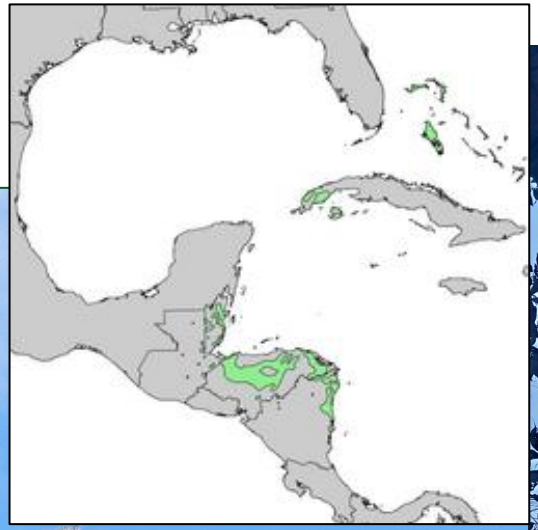

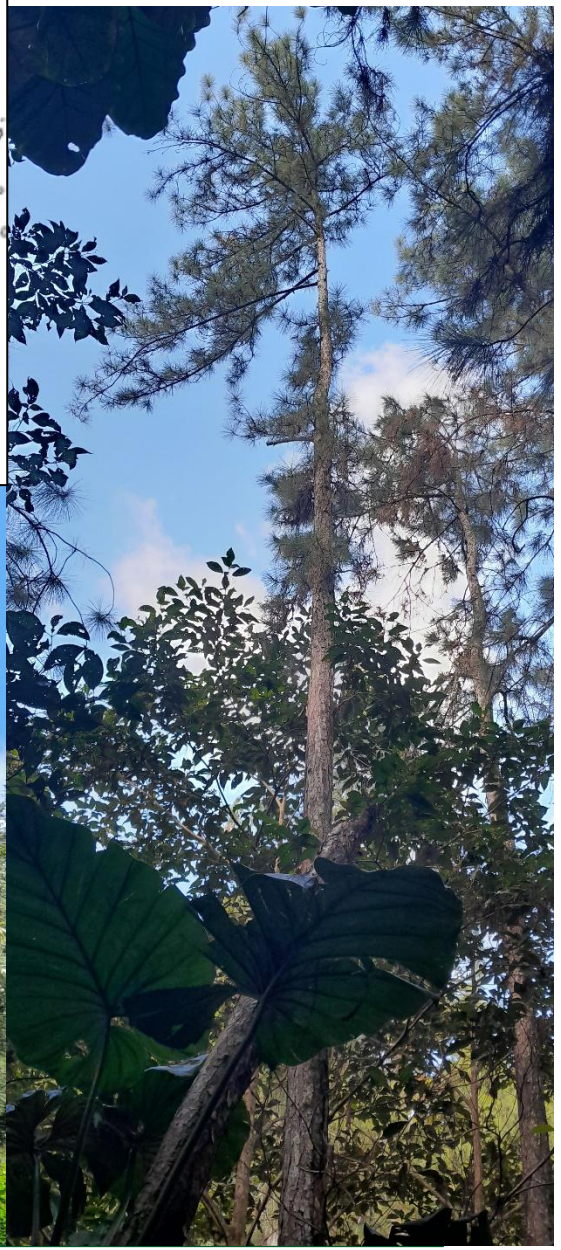

Pinus caribaea

Mezofilní lesy

Flemingia strobilifera Fabaceae

Mezofilní lesy

Piper dilatatum

Mezofilní lesy

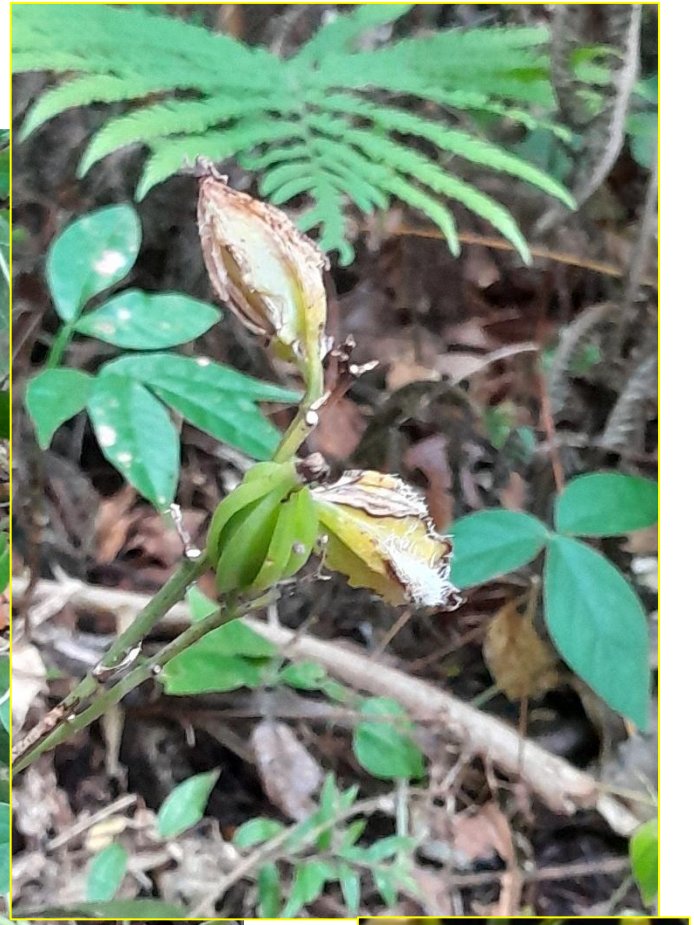

Eulophia maculata

- **Pochází z Afriky a Madagaskaru**
- **Zavlečena do Ameriky, poprvé zjištěna v r. 1974 na Floridě**
- **Stala se jednou z nejúspěšnějších invazních rostlin**
- **Rychle kolonizuje nová stanoviště**

Tropické deštné pralesy

Od 300 do 1000 m n. m.

Tropické deštné pralesy

80% plochy centrálního národního parku na západním ostrově.

Tropické deštné pralesy

Tropické deštné pralesy

Sloanea caribaea

Tropické deštné pralesy

Dacryodes excelsa
Burseraceae

Tropické deštné pralesy

Sterculia caribaea

Tropické deštné pralesy

Sterculia caribaea

Tropické deštné pralesy

Richeria grandis

Podocarpus coriaceus

Tropické deštné pralesy

Tropické deštné pralesy

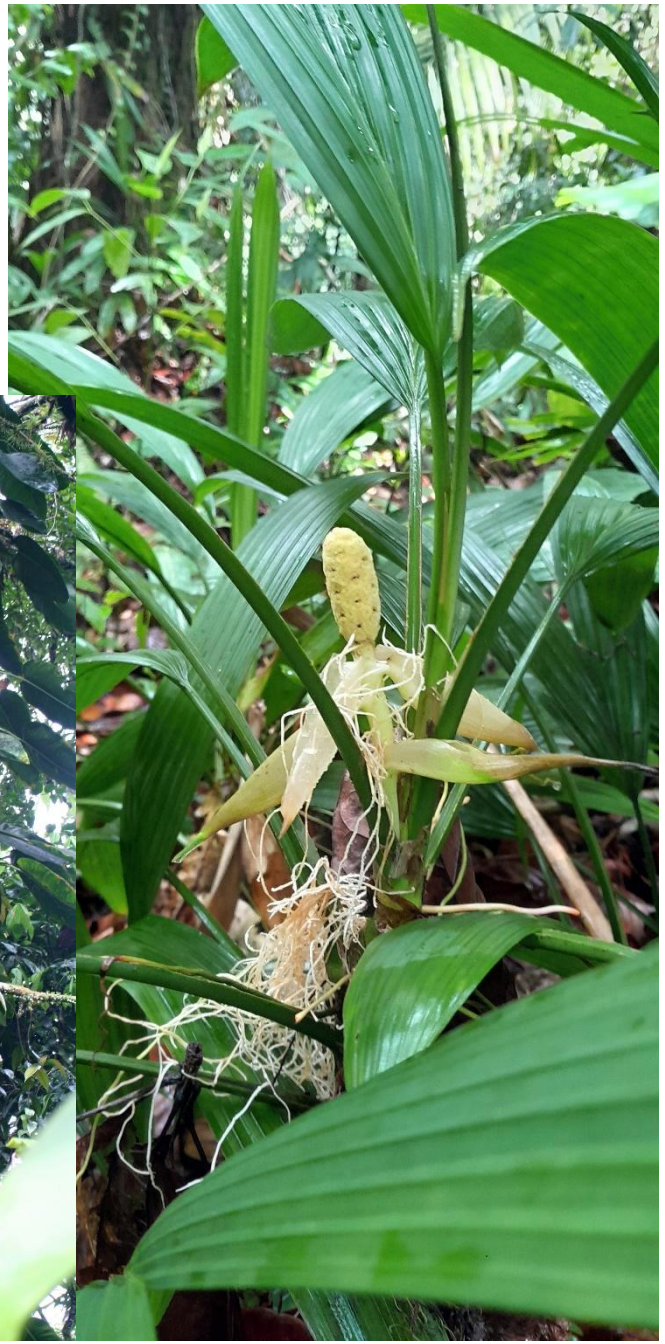

Asplundia insignis

Asplundia rigida

Tropické deštné pralesy

Glomeropitcairnia penduliflora

Tropické deštné pralesy

Tropické deštné pralesy

Tillandsia tenuifolia

Tillandsia utriculata

Blechnum occidentale

Nephrolepis biserata

Thelypteris reticulata

Selaginella flabellata

Lycopodiella cernua

Adiantum latifolium

Tropické deštné pralesy

Trichomanes alatum

Trichomanes crispum Hymenophyllaceae

Tropické deštné pralesy

Philodendron giganteum

Tropické deštné pralesy

Heliconia wagneriana

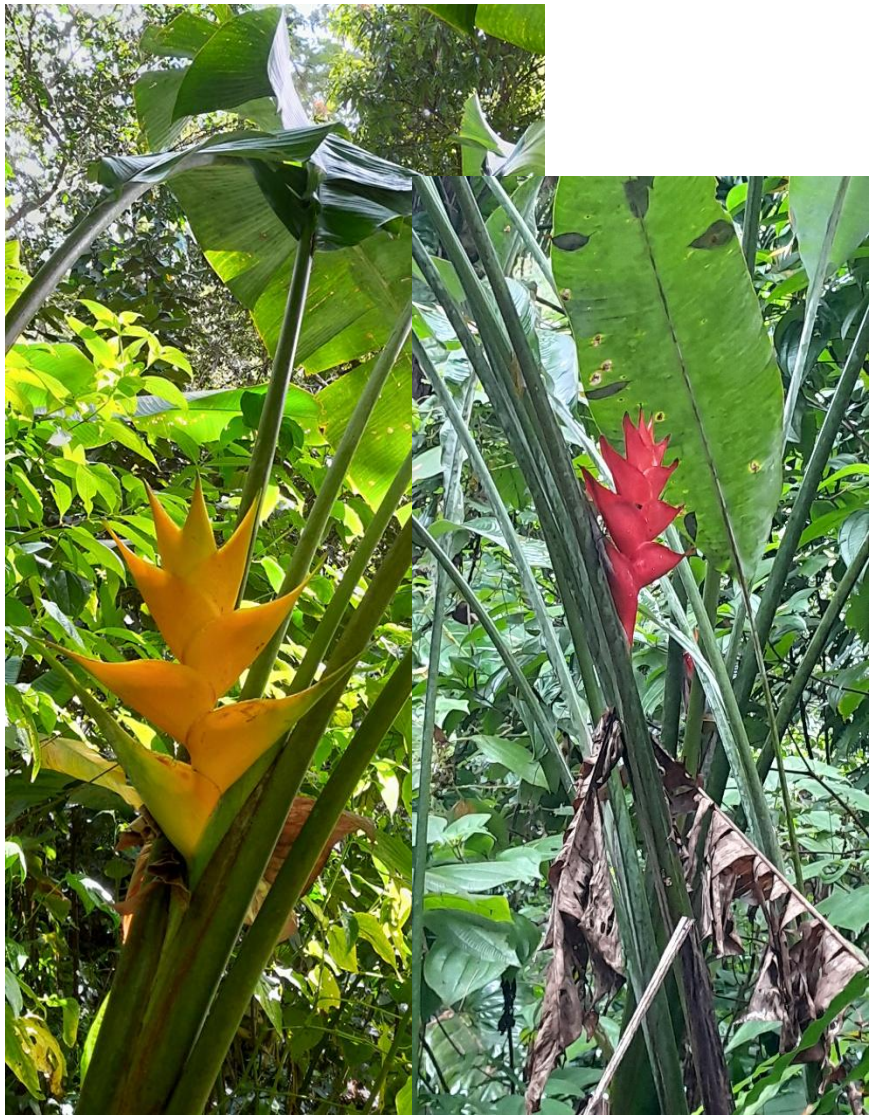

Heliconia caribaea

Alpinia purpurata

Renealmia pyramidalis

Tropické deštné pralesy

Anthurium hookeri Araceae

Tropické deštné pralesy

Miconia subhirsuta Melastomataceae

Tropické deštné pralesy

Miconia mirabilis Melastomataceae

Tropické deštné pralesy

Miconia corymbosa

Tropické deštné pralesy

Psychotria urbaniana Rubiaceae

Tropické deštné pralesy

Palicourea crocea Rubiaceae

Tropické deštné pralesy

Hamelia patens Rubiaceae

Tropické deštné pralesy

Marcgravia umbellata

Tropické deštné pralesy

Crantzia cristata Gesneriaceae

Tropické deštné pralesy

Besleria lutea Gesneriaceae

Chrysothemis melittifolia Gesneriaceae

Besleria filipes

Tropické deštné pralesy

Rubus rosifolius nepůvodní

Tropické deštné pralesy

Epidendrum mutelianum

Tropické deštné pralesy

Maxillaria coccinea

Tropické deštné pralesy

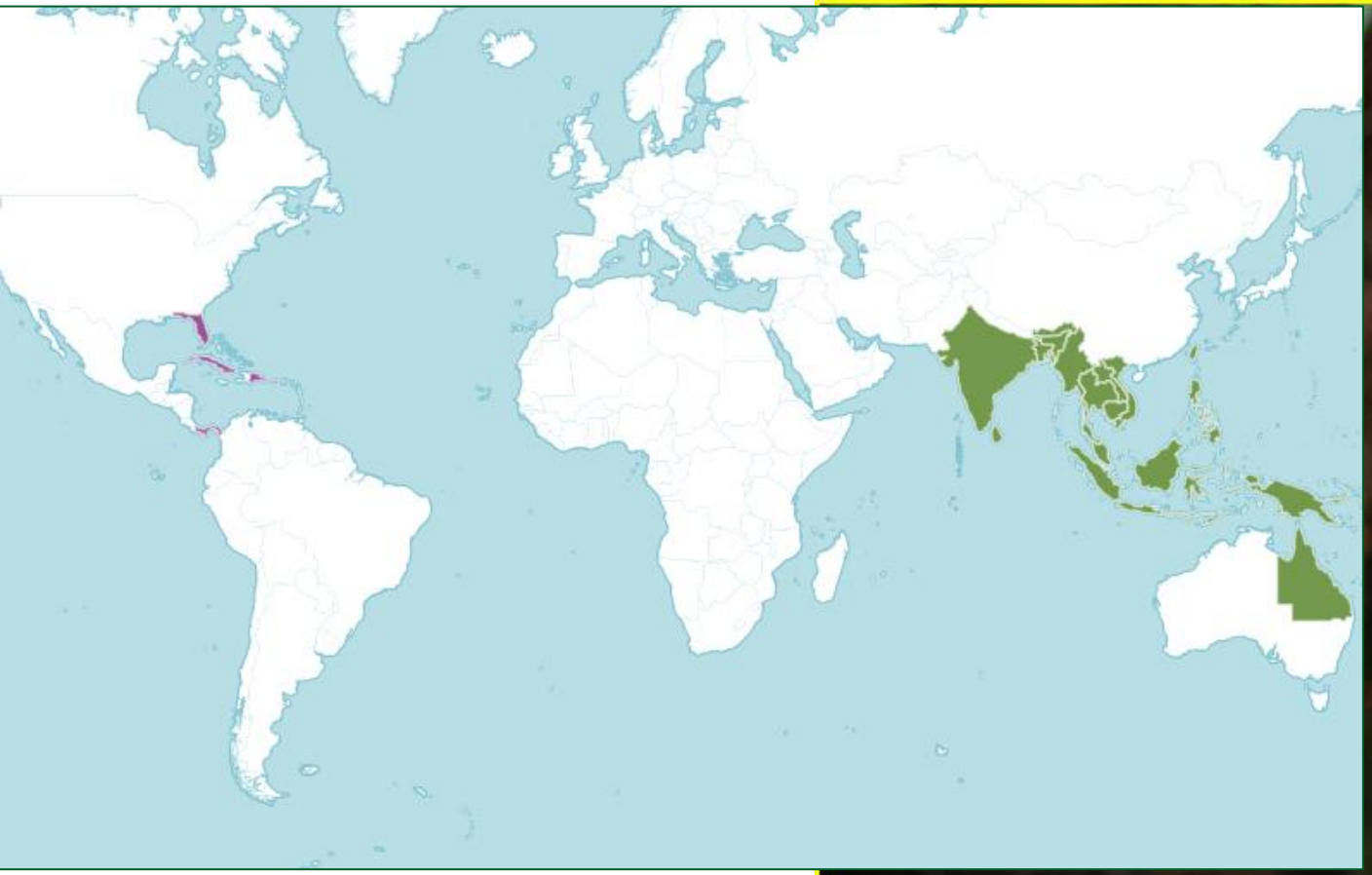

Spathoglottis plicata

Tropické deštné pralesy

Lobelia persicifolia endemit Guadeloupe

Horské mlžné lesy

Nad 1000 m n. m.

Sopka Soufriére (1467 m)

Horské mlžné lesy

Horské mlžné lesy

Cythaea arborea

Horské mlžné lesy

Clusia major

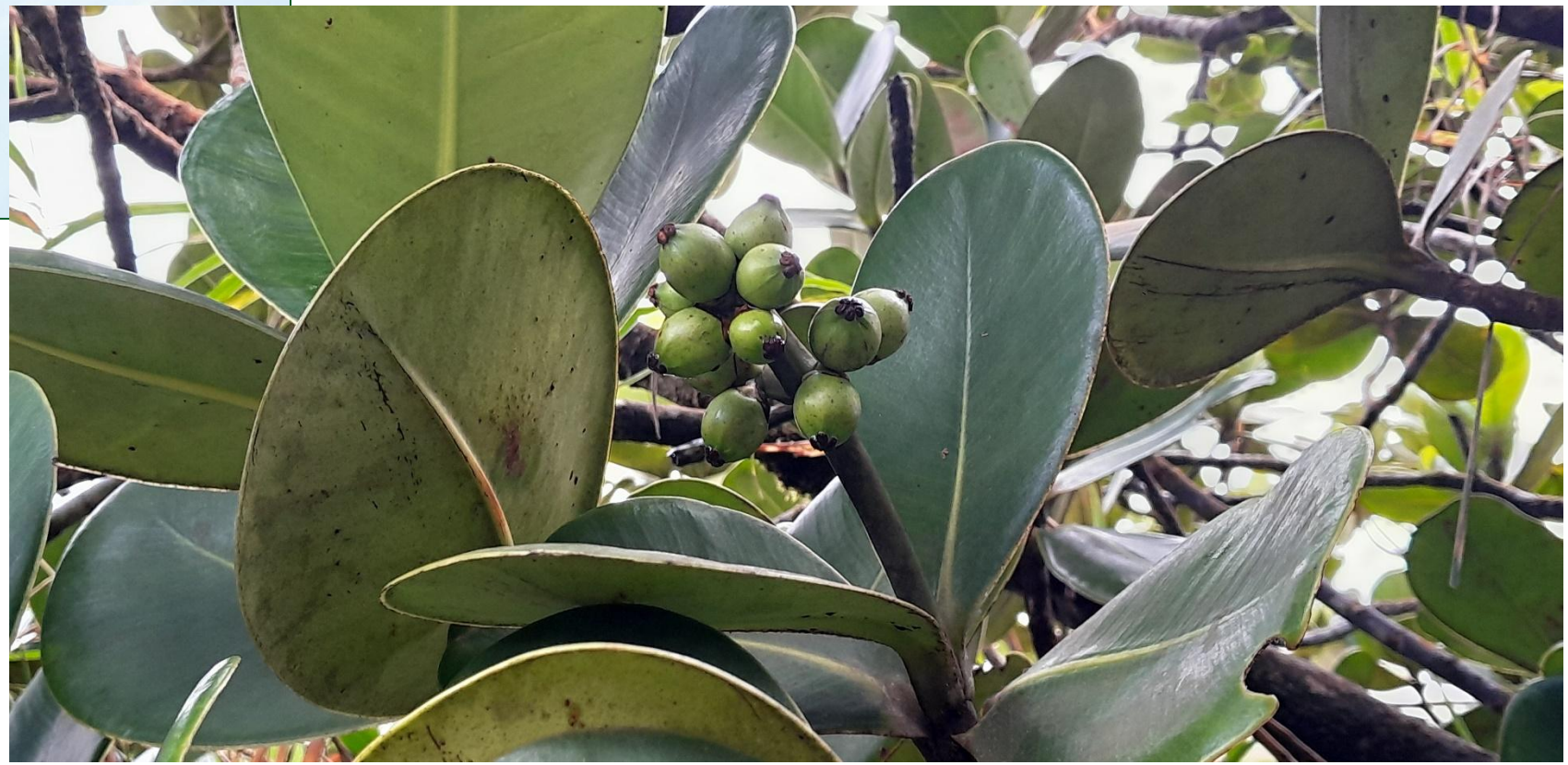

Clusia mangle

Horské mlžné lesy

Schwartzia spiciflora Marcgraviaceae

Horské mlžné lesy

Notopleura parasitica Rubiaceae

Horské mlžné lesy

Miconia coccinea

Horské mlžné lesy

Miconia sp.

Miconia coriacea

Miconia corymbosa

Miconia globuliflora

Horské mlžné lesy

Weinmannia pinnata

Horské mlžné lesy

Dendrophorbium lucidum

Begonia obliqua

Lobelia stricta endemit Malých Antil

Epidendrum patens endemit Malých Antil

Chaetogastra (Tibouchina) ornata
Melastomataceae

Pterolepis glomerata Melastomataceae

Viola stipularis

Vaccinium racemosum

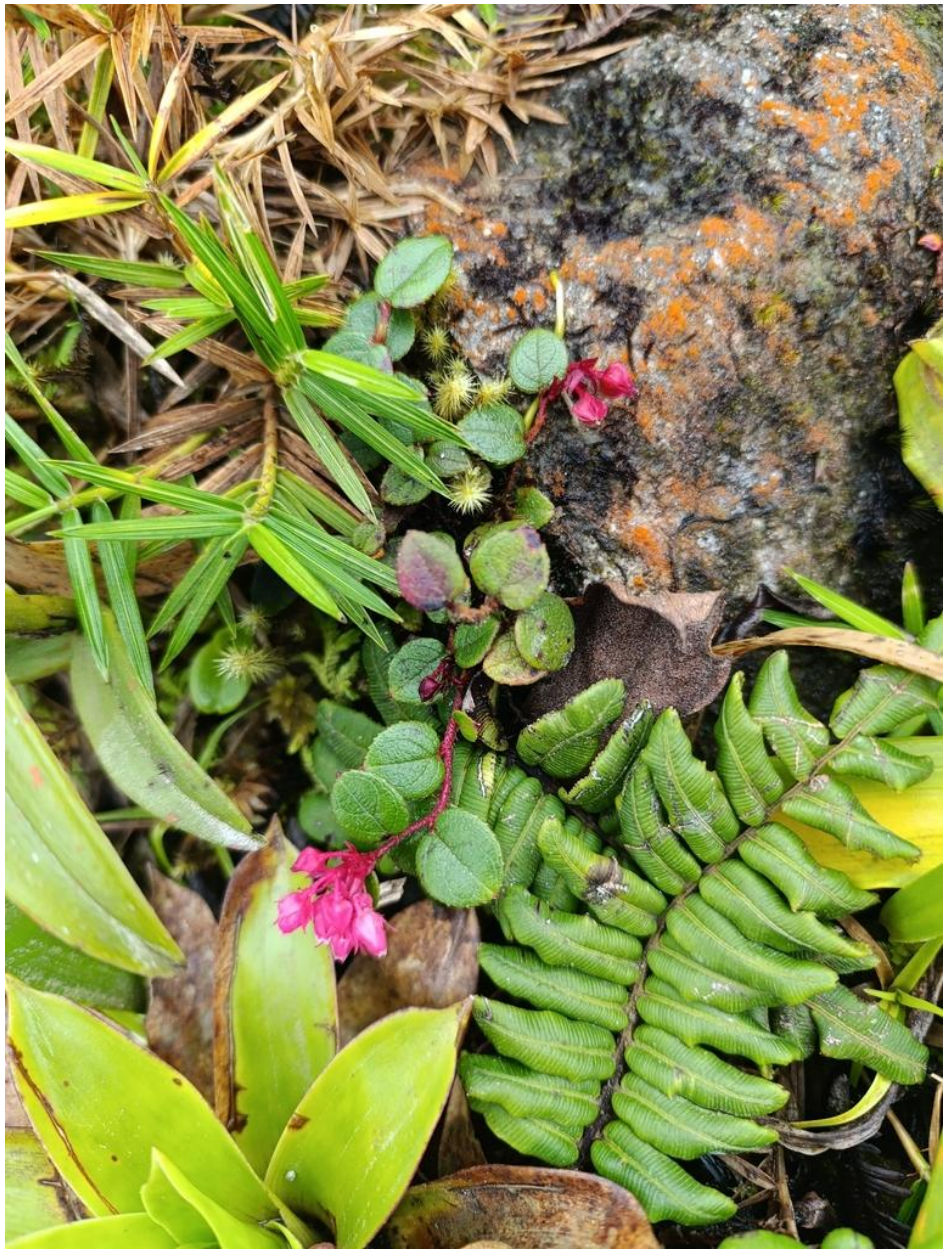

Gaultheria domingensis

Horský mlžný les

Symbolanthus frigidus
Gentianaceae

Symbolanthus frigidus
Gentianaceae

Utricularia alpina

Guzmania plumieri

Pitcairnia bifrons
Endemit Guadeloupe

Huperzia reflexa

Děkuji za pozornost!

e-mail:
burianek@vulhm.cz

Výzkumný ústav
lesního hospodářství
a myslivosti, v. v. i.

Strnady 136
252 02 Jíloviště